

Taźbierski, Zdzisław

Zakład Historii Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Olsztynie

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 4, 605-621

1980

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Zdzisław Taźbierski

ZAKŁAD HISTORII WYŻSZEJ SZKOŁY PEDAGOGICZNEJ W OLSZTYNIE

Początki Zakładu datują się na 1969 rok, kiedy to po utworzeniu Wyższej Szkoły Nauczycielskiej, kształcącej nauczycieli bez tytułu magistra, jeden pracownik Zakładu prowadził zajęcia na kierunku filologia polska z historią¹.

Na początku 1972 roku został powołany na uczelni Zakład Historii, który od roku akademickiego 1973/74 — jeszcze pod szyldem WSN — rozpoczął realizację programu nauczania według czteroletnich wyższych, pełnych historycznych studiów magisterskich, kształcąc nauczycieli do wszystkich typów szkół.

Zakład rozpoczął swą pracę w skromnych warunkach lokalowych na I piętrze przy ul. Pieniężnego 3, w gmachu dzisiejszego Wydziału Humanistycznego. Od roku akademickiego 1974/75 przeniesiono siedzibę Zakładu do gmachu przy Placu Jedności Słowiańskiej 2.

Napływ kadry naukowej odbywał się stopniowo, uwzględniał przyrost roczników na studiach stacjonarnych i zaocznych kierunku historii, rozwój naukowy pracowników i główne kierunki badawcze Zakładu, wreszcie fakt wstrzymania w roku 1976/77 decyzją władz naboru kandydatów na studia zaoczne².

Tematyka badawcza zakładu — zresztą zgodna z planami przedkładanymi władzom rektorskim — stopniowo się rozszerzała³. Składają się na nią tematy wiodące:

- Historia Warmii i Mazur XIX i XX wieku;
- Historia Prus Królewskich i Warmii XV—XVIII wieku;
- Dzieje Polski XIV—XIX wieku;
- Stosunki dyplomatyczne z dziejów powszechnych XVI—XIX wieku;
- Tematyka zbrodni hitlerowskich z dziejów drugiej wojny światowej.

Nauczyciele akademicy nie biorą, jak dotąd, udziału w pracach problemowych, koordynowanych centralnie. W związku z faktem, iż WSP nie posiada uprawnień nadawania tytułów doktorskich czy uprawnień habilitacji, szczegółowa tematyka prac badawczych pracowników Zakładu zależna jest w dużej mierze od badań innych wyższych uczelni. Jest ona więc z konieczności dość zróżnicowana, ale determinują ją przecież kwestie wiodące Zakładu.

Stan pracowników etatowych na koniec roku akademickiego 1979/80 był następujący: docenci — 2 osoby, adiunki z tytułem doktora — 5 osób, starsi

¹ Zob. H. Kowalewska, M. Świątecki, *Stan i perspektywy humanistyki na WSN, Olsztyn 1973*, ss. 10—12.

² Fakt wstrzymania uzasadniano nasyceniem naszego regionu nauczycielami-historykami. Tak więc studia zaoczne na kierunku historii wygasły z rokiem akademickim 1978/79.

³ Patrz plany badawcze Zakładu zwiastująca z dn. 25 XI 1975, 20 II 1976 i 4 I 1978.

asystenci z tytułem magistra — 3 osoby, asystenci z tytułem magistra — 1 osoba. Razem: 11 pracowników.

1. Doc. dr Stanisław Szostakowski, prorektor WSN, następnie prorektor ds. dydaktyczno-wychowawczych WSP, kierownik Zakładu, członek Zespołu Programowego Historii Ministerstwa Oświaty i Wychowania. Doktoryzował się w 1969 roku w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu pod kierunkiem prof. dr. Witolda Łukaszewicza na temat: *Prasa obozu arystokratyczno-konserwatywnego na emigracji (1832—1848)*. Przygotowuje pracę na temat roli Prus Wschodnich w polskim ruchu narodowowyzwoleńcym (1831—1864); ponadto prowadzi badania z historii Polski XIX wieku ze szczególnym uwzględnieniem regionu Warmii i Mazur, powstań polskich XIX wieku ze szczególnym uwzględnieniem regionu Warmii i Mazur, powstań polskich XIX wieku w kontekście ich związków z regionem oraz zajmuje się Wielką Emigracją.

2. Doc. dr hab. Tadeusz Maria Gelewski, od dwóch lat prorektor ds. nauki i kierownik Samodzielnej Pracowni Kulturoznawstwa w WSP. Pracę etatową w zakładzie jako adiunkt doc. dr Gelewski rozpoczął od 1 października 1974 roku. Pierwotnie pracował jako zastępca dyrektora ds. ekonomicznych Wydawnictwa „Pojezierze”. W 1967 roku doktoryzował się na Uniwersytecie w Poznaniu pod kierunkiem prof. dr. hab. Krzysztofa Skubiszewskiego na temat: *Kontrabanda wojenna w prawie po 1939 roku*; 23 XI 1979 r. habilitował się w Wojskowej Akademii Politycznej w Warszawie. Prowadzi badania z historii powszechnej II wojny światowej — zbrodnie wojenne ze szczególnym uwzględnieniem zbrodni wojennych na morzu; z dziejów powszechnych najnowszych w powiązaniu z prawem międzynarodowym oraz z historii starożytnej. Jest czynnym członkiem: Komisji Historii II wojny światowej Komitetu Nauk Historycznych PAN w Warszawie oraz Rady Naukowej Centralnej Komisji Kształcenia i Doskonalenia Kadr Nauczycielskich w Krakowie.

3. Adiunkt dr Zdzisław Taźbierski, zastępca kierownika Zakładu i od dwóch lat prodziekan Wydziału Humanistycznego. Pracownikiem etatowym jest od 1 lipca 1974 roku, uprzednio nauczyciel Liceum Ogólnokształcącego w Braniewie. Doktoryzował się w Wyższej Szkole Pedagogicznej w Krakowie w 1972 roku pod kierunkiem prof. dr. hab. Mariana Tyrowicza na podstawie pracy: *Angielska opinia polityczna wobec spraw polskich w dobie rozbiorów i wojen napoleońskich do 1807 roku*. Obecnie przygotowuje w tejże uczelni rozprawę habilitacyjną na temat: *Ceremoniał dyplomatyczny i organizacja służby zagranicznej w kontaktach polsko-brytyjskich w XVI—XVIII wieku*. Kierunki zainteresowań: stosunki dyplomatyczne w dziejach powszechnych XVI—XVIII wieku ze szczególnym uwzględnieniem kwestii polskich i relacji Polska — Anglia; także kwestie ceremoniału i praktyki negocjacyjnej tego okresu.

4. Adiunkt dr Małgorzata Szostakowska, zatrudniona w Zakładzie od 1 września 1970 roku z tytułem magistra na stanowisku starszego wykładowcy. Przybyła jako doświadczony pedagog z wojewódzkiego ośrodka metodycznego. Doktoryzowała się u prof. dr. hab. Witolda Łukaszewicza w UMK w Toruniu na temat: *Emilia Sukertowa-Biedrawina i jej rola w walce o polskość Warmii i Mazur*. Obecnie pracuje nad rozprawą habilitacyjną w UMK na temat konsulatów polskich w Prusach Wschodnich. Zainteresowania: historia Polski najnowsza, zwłaszcza region Warmii i Mazur w XX wieku.

5. Adiunkt dr Józef Bagiński, zatrudniony od 1 lipca 1974 roku jako mgr starszy wykładowca. Przybył z Biskupca, gdzie pracował w Liceum Ogólnokształcącym jako nauczyciel. W 1979 roku doktoryzował się na Uniwersytecie Gdańskim pod kierunkiem prof. dr. hab. Wacława Odyńca na temat: *Warmia w dobie wielkiej wojny północnej*. Obecnie przeprowadza kwerendę bibliograficzną do rozprawy habilitacyjnej na temat dziejów Warmii w okresie wojny siedmioletniej. Bada historię Warmii w XVIII wieku oraz historię nowożytną Polski XV—XVIII wieku.

6. Adiunkt dr Tadeusz Brzeczkowski, w Zakładzie od września 1974 roku, poprzednio nauczyciel Liceum Ogólnokształcącego w Krośniewicach. Doktoryzował się w 1972 roku w UMK w Toruniu pod kierunkiem prof. dr. hab. Karola Górskiego z historii średniowiecznej Polski. Obecnie zbiera materiały źródłowe do rozprawy habilitacyjnej na temat systemu podatkowego w Polsce w XV wieku.

7. Adiunkt dr Józef Śliwiński, etatowy pracownik od 1 grudnia 1976 roku, poprzednio nauczyciel Liceum Ogólnokształcącego w Lubawie. Doktorat w UMK w Toruniu uzyskał 4 maja 1977 roku za pracę pisaną pod kierunkiem prof. dr. hab. Antoniego Czacharowskiego nt.: *Uposażenie i organizacja opactwa cystersów w Łeknie od połowy XII do końca XIV wieku*. W teże uczelni przygotowuje pracę habilitacyjną: *Cystersi w średniowieczu — studium ideologiczne*.

8. Starszy asystent (od 1 października 1978 r.) mgr Zbigniew Fras, pracę w Zakładzie rozpoczął na stanowisku asystenta 1 września 1977 roku, poprzednio — jako absolwent Uniwersytetu Wrocławskiego — był od 1 października 1976 roku asystentem-stażystą we Wrocławskiej Akademii Ekonomicznej w Międzywydziałowym Studium Nauk Politycznych. W 1979 roku otworzył przewód doktorski na Uniwersytecie Wrocławskim u prof. dr. Adama Galosa na temat: *Monografia polityka galicyjskiego Floriana Ziemiałkowskiego*. Interesuje się głównie dziejami Galicji w XIX wieku. Od 1977 roku jest czynnym zastępcą przewodniczącego w Ogólnopolskim Komitecie Koordynacyjnym Studenckich Kół Naukowych.

9. Starszy asystent mgr Krystyna Geldon (Zera), przybyła do zakładu w październiku 1977 roku, po złożeniu egzaminu magisterskiego na WSP w Olsztynie na seminarium doc. dr. hab. Tadeusza M. Gelewskiego, do ukończenia studiów pracowała jako nauczycielka w szkole podstawowej w Szczytnie. Obecnie zbiera materiały do pracy doktorskiej nt.: *Polska Partia Socjalistyczna na Warmii i Mazurach w latach 1945—1948*, którą pisze pod kierunkiem doc. dr. hab. Ryszarda Kozłowskiego z UMK w Toruniu.

10. Starszy asystent mgr Wojciech Ciesielski, także absolwent WSP w Olsztynie ze studiów zaocznych, z seminarium ówczesnego starszego wykładowcy Józefa Bagińskiego. Rozpoczął w Zakładzie pracę jako stażysta z początkiem roku akademickiego 1976/77. Pod kierunkiem doc. dr. hab. Janusza Małika z UMK w Toruniu zbiera materiały do pracy doktorskiej nt.: *Tomasz Plaza (1512—1593) — zapoczniana postać szesnastowiecznej kultury*. Interesuje się historią Polski XVI—XVIII wieku.

11. Asystent mgr Andrzej Szymt, absolwent studiów stacjonarnych WSP w Olsztynie z seminarium ówczesnego adiunkta, dr. Tadeusza M. Gelewskiego. Przybył do Zakładu na początku roku akademickiego 1976/77 jako stażysta. Pracuje nad tematem rozprawy doktorskiej: *Leonard Niedźwiedzki — życie*

i działalność. Nie ma jeszcze wyznaczonego promotora. Koncentruje swe zainteresowania na historii Polski XIX wieku.

Z grona byłych etatowych pracowników Zakładu Historii prace badawcze prowadzili:

— Starszy asystent mgr Roman Marchwiński, zatrudniony od 1 lipca 1972 roku, a pracujący uprzednio w Muzeum w Lidzbarku Warmińskim, Odszedł z Zakładu 1 grudnia 1976 roku do Wydawnictwa Stowarzyszenia Społeczno-Kulturalnego „Pojezierze”. Należy — po kierowniku i kol. dr M. Szostakowskiej — do najbardziej zasłużonych pracowników Zakładu w jego najtrudniejszym okresie narodzin i naboru kadry. Zainteresowania mgr. R. Marchwińskiego odnosiły się głównie do historii Polski XVI—XVII wieku⁴.

— Starszy asystent mgr Bohdan Łukaszewicz, zatrudniony od 1 lipca 1973 roku do 15 lutego 1977 roku, uprzednio pracował w Wydawnictwie „Pojezierze”, przeszedł do Ośrodka Badań Naukowych im. Wojciecha Kętrzyńskiego w Olsztynie.

— Od 1 września 1974 roku stażysta, następnie, od 1 lipca 1975 roku, asystent mgr. Jerzy Przeracki, absolwent UMK w Toruniu. Odszedł z Zakładu 1 sierpnia 1977 roku do olsztyńskiej Stacji Naukowej Polskiego Towarzystwa Historycznego.

— Adiunkt dr Stanisław Łaniec, przybył do Zakładu 1 lipca 1975 roku z Akademii Rolniczo-Technicznej w Olsztynie. Odszedł w 1977 roku do Zakładu Nauk Społeczno-Politycznych naszej uczelni. Doktoryzował się w Uniwersytecie Warszawskim pod kierunkiem prof. dr. hab. Stefana Kieniewicza, pisząc pracę nt. udziału kolejarzy w powstaniu styczniowym. Specjalizuje się w zagadnieniu ruchu robotniczego na ziemiach polskich w XIX i początkach XX wieku.

— Stażysta mgr Janusz Rozlucki, przybył po studiach w UMK w Toruniu 1 października 1977 roku; odszedł 16 sierpnia 1978 roku do pracy na Wydziale Pedagogicznym olsztyńskiej WSP.

— Stażysta mgr. Dariusz Dębiński, absolwent kierunku historii z seminarium studiów stacjonarnych adiunkta dr. Z. Taźbierskiego. Po roku odszedł do pracy w MO w Olsztynie.

W swych krótkich dziejach Zakład Historii zatrudniał bądź nadal zatrudnia na tzw. godzinach zleconych różnych specjalności wielu historyków: w semestrze letnim roku akademickiego 1973/74 adiunkta dr. Jana Powierskiego z Uniwersytetu Gdańskiego; adiunkta dr. Edmunda Hezę z UMK w Toruniu i wykładowcę, mgr Annę Samulowską; przez wszystkie lata, do dziś, dr. Edmunda Pokojkiego, dyrektora Studium Wychowawczyń Przedszkoli w Szczytnie; także do dnia dzisiejszego mgr. Romualda Odoją, zastępcę dyrektora Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie; w roku ak. 1975/76 mgr Kamilę Wróblewską i mgr Danutę Koper-Łuniewicz; w 1976/77 — prof. dr. hab. Wacława Odyńca z Uniwersytetu Gdańskiego; do 1980 roku mgr. Józefa Judzińskiego, dyrektora Wojewódzkiego Archiwum Państwowego w Olsztynie; wreszcie od roku ak. 1978/79 — mgr. Stanisława Ossowskiego, pracownika aparatu partyjnego w Olsztynie.

Pracownicy Zakładu Historii utrzymują ścisłe kontakty z archiwum i placówkami uniwersyteckimi, między innymi takimi, w których przygotowują rozprawy naukowe. Zakład współpracuje ponadto z: Ośrodkiem Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie, Olsztyńskim Oddziałem

⁴ Por. H. Kowalewska, M. Świątecki, op. cit., s. 11.

PTH, Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie, archiwami Warszawy, Krakowa, Kórnik, Poznań, Toruń, Gdańsk, Wrocławia itp.; z Niemieckim Archiwum Centralnym w Merseburgu, z archiwami Wilna, Leningradu i in.

W ramach kontaktów naukowych nasi pracownicy wygłaszali odczyty za granicą (doc. dr S. Szostakowski na sympozjum w Kolonii, ad. dr M. Szostakowska na Uniwersytecie im. Humboldta w Berlinie). Wskazać również należy na znaczny udział pracowników w krajowych odczytach, sympozjach czy sesjach naukowych (kierownik Zakładu uczestniczył w pracach Międzynarodowej Komisji Historycznej (Austria, NRD, RFN, Węgry) ds. weryfikacji treści podręczników historii: doc. dr hab. T. M. Gelewski brał czynny — w postaci wygłoszonego lub zgłoszonego na piśmie referatu — udział w: sesji naukowej Głównej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce w 1977 roku w Warszawie, zorganizowanej z okazji trzydziestej rocznicy wyroku norymberskiego; międzynarodowej sesji tejże komisji w 1979 roku, dotyczącej zbrodni na dzieciach oraz w sesji katowickiej, dotyczącej problematyki niemożności, integracji ziem zachodnich i północnych; ad. dr Z. Taźbierski czynnie uczestniczył (jako sekretarz naukowy) przy organizacji w dn. 21—23 maja 1980 roku sympozjum naukowego z udziałem przedstawicieli Studenckich Kół Historyków z wielu wyższych uczelni w kraju i z udziałem przedstawicieli synów pułku.

Pracownicy naszego Zakładu opublikowali wiele prac naukowych: monografii, rozpraw źródłowych, artykułów problemowych w czasopiśmie specjalistycznych czy recenzji naukowych z prac historycznych (por. aneks 1).

Analiza opublikowanych prac prowadzi do wniosku, że młodzi pracownicy Zakładu muszą zintensyfikować swoje wysiłki badawcze. Nasuwa się także refleksja, iż w uczelni typu pedagogicznego liczba publikacji nie może stanowić wyłącznego kryterium oceny pracy kadry i Zakładu. Sporo rozpraw z naszego Zakładu zostało złożonych do druku, niektóre z nich — mimo otrzymania pozytywnych recenzji — nie mogą doczekać się publikacji w wydawnictwach pozaolsztyńskich. Skromne i ograniczone tematycznie możliwości wydawnicze są w samym Olsztynie. Wpływa to w znacznym stopniu na ograniczenie dorobku naukowego i publikacyjnego naszych pracowników. Ma to ścisły związek z podnoszeniem przez nich stopni naukowych.

Kierunki badawcze Zakładu Historii odzwierciedla także tematyka prac magisterskich, przygotowanych na seminariach docentów i adiunktów według wymienionych wyżej specjalności (por. tabele 1 i 2).

Pierwszy w dziejach WSP egzamin magisterski przeprowadzono 27 lipca 1976 roku na studiach zaocznych kierunku historii. Złożył go z wynikiem pomyślnym Aleksander Bieńkowski z zakresu historii starożytnej na seminariach ówczesnego adiunkta dr. T. M. Gelewskiego.

Wszystkich więc absolwentów naszego Zakładu na koniec kwietnia 1980 roku było 197, w tym dyplomy z wyróżnieniem otrzymało 17 osób. W danych odnośnie do studiów zaocznych uwzględniono także 10 osób, które ukończyły studia w trybie indywidualnym. Studentów tego trybu na kursie stacjonarnym nie było.

Na studiach stacjonarnych w całym czteroletnim cyklu szkolenia (I cykl od r. ak. 1973/74 — koniec studiów w 1977 r., II cykl — koniec w 1978 r., III cykl — w 1979 r., IV cykl — w 1980 r.) przeniosła się do innej uczelni 1 osoba, powtarza rok studiów — 8 osób, odsiew w kolejnych cyklach (zrezygnowali ze studiów, nie wypełnili warunków, zostali skreśleni itp.) wynosił:

TABELA 1. Liczba absolwentów według grup tematycznych

Tematyka prac magisterskich	Liczba prac		Razem
	studia stacjonarne	studia zaoczne	
Historia starożytna	2	26	28
Historia średniowieczna	19	5	24
Historia nowożytna	22	45	67
Historia najnowsza	36	42	78
Razem:	79	118	197

Zródło: Księgi zapisów absolwentów Wydziału Humanistycznego WSP w Olsztynie za lata 1973—1980.

6 + 3 + 7 osób, razem 16 osób. Ten ostatni wskaźnik wobec liczby absolwentów i kontynuujących studia (repetentów) stanowi 18%. Głównymi przyczynami owego odsiewu były: trudności rodzinne, najczęściej związane z urodziniem dziecka w małżeństwie studenckim i u niektórych — słabe motywacje studiów, niezadowolające wyniki, zwłaszcza z języków obcych.

Na studiach zaocznych, łącznie z dziesięcioma „indywidualistami”, w omawianym cyklu czteroletnim zaliczyło VIII semestr, ale pracy magisterskiej nie złożyło 9 studentów; odsiew za wszystkie lata kształtował się odpowiednio: 2 + 1 + 3 — razem 6 osób, t.j. 5% wobec liczby absolwentów z tytułem magistra i 4,7% w stosunku do wszystkich absolwentów. Powtarzającą się tutaj przyczyną odsiewu były trudności z dojazdami do Olsztyna na programowe sesje i zjazdy, związane z pracą zawodową, chorobą dzieci studentów itp. Na ogół studenci ci charakteryzowali się większym poczuciem odpowiedzialności, sumiennością w nauce, lepszą znajomością języków obcych i osiągnęli wyższe noty od swych młodszych kolegów z trybu stacjonarnego. Uwidoczniło się to także w końcowych wynikach egzaminów magisterskich oraz w

TABELA 2. Absolwenci według lat ukończenia studiów (na koniec kwietnia 1980 r.)

Rok ukończenia	Studiujący stacjonarnie		Studiujący zaocznie		Razem
	ogółem	wyróżnione prace	ogółem	wyróżnione prace	
1976	—	—	1	—	1
1977	22	6	40	9	62
1978	30	—	35	1	65
1979	26	1	39	1	65
1980	1	—	3	—	4
	79	6	118	11	197

Zródło: jak w tabeli 1.

liczbie przyznanych dyplomów z wyróżnieniem: na 17 dyplomów tego typu aż 11 uzyskali studenci trybu zaocznego. Większą terminowość w oddawaniu gotowych prac magisterskich wykazali jednak studenci studiów stacjonarnych.

Warte podkreślenia jest znaczne zróżnicowanie tematyczne prac magisterskich. Jest ono wynikiem nie tylko znacznych różnic w problematyce badawczej promotorów, ale częściowo wiąże się także z brakiem doświadczeń w prowadzeniu seminarium magisterskiego (np. niektóre z tematów posiadają zbyt szeroki zakres merytoryczny), czasami jest to rezultat dążenia promotorów do uwzględniania w miarę możliwości zainteresowań indywidualnych seminarzystów. Dodajmy, że z grupy tematów historii nowożytnej i najnowszej ok. 3/4 prac magisterskich dotyczy Warmii, Mazur, Prus Królewskich, walk z faszyzmem i dziejów Polski Ludowej.

Według ocen powizytacyjnych zespołu Ministerstwa Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki z lutego 1978 roku poziom merytoryczny prac magisterskich powstających w naszym Zakładzie jest właściwy⁵.

Od 1974 roku w Zakładzie realizowano w roku akademickim ok. 2500 — do 3000 godzin dydaktycznych na studiach stacjonarnych i zaocznych. Z liczby tej ok. 500 godzin stanowiły zajęcia ponadwymiarowe bądź zajęcia prowadzone na zasadzie umowy-zlecenia. Te ostatnie, jak zagadnienia historii sztuki czy archeologii ziem polskich, wciągają się realizuje przy pomocy pracowników Muzeum Warmii i Mazur w Olsztynie. Zatrudnia się także pracowników na godzinach zleconych do prowadzenia konwersatorium, na tych zasadach zatrudniano pracowników do prowadzenia seminariów z tematyki regionalnej czy dla „obsadzenia” niektórych przedmiotów w okresie początkowych trudności kadrowych lat 1973—1975.

Pracownicy naszego Zakładu prowadzą zajęcia z historii ze studentami kierunków pedagogicznych, a także uczestniczą w egzaminach wstępnych z historii na kierunku: filologia polska, pedagogiczne i na bibliotekoznawstwo.

Stan studentów czterech roczników na studiach stacjonarnych w żadnym roku akademickim nie przekroczył 145 osób, na koniec roku 1979/80 wynosił 140 studentów. Na studiach zaocznych (z „indywidualistami”) ów stan osiągał 150 studentów.

Biblioteka zakładowa — stanowiąca podręczny zbiór dydaktyczny dla pracowników, magistrantów i studentów — prowadzona jest przez mgr. Wojciecha Ciesielskiego. Obecnie zawiera ona ok. 3500 woluminów, ponad 100 tytułów czasopism, w tym 7 obcojęzycznych. Udostępnianie zasobów księgozbioru następuje przez przekazywanie informacji bibliograficznej, bibliotecznej, rzeczowej oraz tekstowej. Wypożycza się także teksty źródłowe, mikrofilmy, wydawnictwa zwarte i ciągłe. Część tych materiałów znajduje się w pomieszczeniach biurowych poszczególnych pracowników naukowo-dydaktycznych.

Z analizy wyników pracy dydaktycznej w naszym Zakładzie, przeprowadzonej przez Ministerstwo Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki w 1979 roku, wymieniamy tylko ogólne, pomijając te, które odnoszą się do pojedynczych roczników.

Studia stacjonarne: w zakresie sprawności kształcenia w cyklu 1974—1978,

⁵ Fragment pracy magisterskiej, napisanej na seminarium dr. Stanisława Łańca w 1977 r. ukazał się w „Komunikatach Mazursko-Warmińskich” (dalej KMW), 1978, nr 3, ss. 403—431 (był to artykuł Adama Suchowieckiego, *Początki spółdzielczości w województwie olsztyńskim w latach 1945—1947*).

przy liczbie studentów I rocznika w 1974/75 35 osób, sprawność zaliczenia IV roku w 1978 wynosiła 88,6%. Na 23 uczelnie (mam na myśli WSP i uniwersytety) w kraju oznacza to miejsce: szóste, przy średniej dla uniwersytetów 64,4% i dla wyższych szkół pedagogicznych 91,5%. W terminie zaliczyło VIII semestr 31 studentów. Dyplomy magistra historii uzyskało 29 osób, tj. 93,5%, podczas gdy dla uniwersytetów wskaźnik ten wynosi 76,4% zaś szkół pedagogicznych — 84,0%.

Studia zaoczne: w tym samym cyklu na 34 studentów kierunku historii 30 ukończyło IV rok, czyli tzw. sprawność wyniosła 88,2%, przy średniej 74,4% na 17 pozostałych wyższych uczelni, prowadzących studia zaoczne na kierunku historii. Do 30 czerwca tegoż roku z analizowanej grupy dyplom magistra uzyskały 23 osoby, tj. 76,7%, przy średniej krajowej dla wszystkich uczelni 58,0%. Wśród kończących w terminie IV rok dało to na 17 uczelni siódme miejsce, co nie jest wynikiem dobrym, a czwarte w grupie uzyskujących, także w terminie, tytuły magistra. Do końca 1978 roku z grupy tej ów tytuł zdobyli wszyscy.

Dane porównawcze z przebiegu sesji egzaminacyjnej 1977/78 III i IV rocznika pomijamy. Nie prowadziliśmy już wówczas studiów na I i II roku, stąd porównawcze wskaźniki mogą nie być pełne.

Pozadydaktyczne formy pracy ze studentami stanowią ważki, wręcz konieczny i organicznie związany z programem nauczania element kształcenia wysoko kwalifikowanych nauczycieli historii.

Z form stosowanych w Zakładzie należy wymienić przede wszystkim Studenckie Koło Naukowe Historyków. Rozpoczęło ono działalność w jesieni 1975 roku pod aktywnym kierownictwem jego opiekuna, ówczesnego mgr. Bohdana Łukaszewicza. Obecnie opiekunem Koła jest mgr Zbigniew Fras. Do powstania Koła w znacznym stopniu przyczyniło się Studenckie Koło Naukowe Historyków Uniwersytetu Wrocławskiego. To ono, przy współdziałaniu Stacji Naukowej Polskiego Towarzystwa Historycznego w Olsztynie, zaprosiło olsztyńskich studentów do udziału w obozie naukowym w Olsztynie w dniach od 17 lipca do 5 sierpnia 1975 roku, z którego sprawozdanie ukazało się w „Komunikatach Mazursko-Warmińskich”. W lutym—czerwcu 1976 roku przeprowadzono badania ankietowe wśród studentów WSP celem określenia samowiedzy historycznej. W dniach 11—15 maja 1976 roku Studenckie Koło Naukowe Historyków zorganizowało objazd naukowy na trasie: Olsztyn — Warszawa — Radom — Kielce — Kraków — Sandomierz — Olsztyn. Komunikat z badań nad potoczną świadomością historyczną studentów WSP, opracowany przez członków Koła, przedstawiony został na jego zebraniu w październiku. W lecie 1976 roku (25 VII—14 VIII) Instytut Historyczny Uniwersytetu Wrocławskiego, przy współpracy Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego i WSP w Olsztynie, zorganizował w Reszlu obóz naukowy dla dalszego badania świadomości historycznej mieszkańców Warmii i Mazur. Badania te, podobnie jak i poprzednio, prowadzone były metodą ankietową przy pomocy specjalnie przygotowywanego kwestionariusza⁶.

Wycieczki naukowo-dydaktyczne urządzano przy czynnym udziale studenckich grup działania. Przykładami mogą być wycieczki zorganizowane w 1975 roku przez dr. Z. Taźbierskiego do Krakowa, rok później „Szlakiem Piastowskim” do Poznania, a w 1977 roku do Lublina i na Majdanek, wycieczka

⁶ Na temat obozu w Reszlu por. W Suleja, KMW, 1978, nr 1, o późniejszych badaniach SKNH zob. ibidem, 1979, nr 1.

dr M. Szostakowskiej przez ziemie północne (Pomorze, Poznańskie) do NRD. Przemysłany wybór trasy pod kątem zwiedzania zabytków historycznych, przygotowanie prelekcji wyjaśniających, konfrontowanie danych z odpowiednimi monografiemi i przewodnikami, opracowywanie przez studentów sprawozdań itp. — zapewniły wycieczkom znaczne walory poznawcze i wychowawcze.

Dbano także o zachęcanie studentów do czynnego udziału w sesjach naukowych i popularnonaukowych, odczytach, sympozjach itp. W listopadzie 1977 roku z okazji kolejnej rocznicy Rewolucji Październikowej Zakład nasz zorganizował sesję historyczną, podczas której troje studentów wygłosiło referaty: Andrzej Jaruchowski, *Źródła wybuchu i znaczenie Rewolucji Październikowej*; Grażyna Przybysz, *W setną rocznicę urodzin — Feliks Dzierżyński jako działacz polskiego i rosyjskiego ruchu rewolucyjnego*; Andrzej Taźbierski, *Polacy w Rewolucji Październikowej*. Opiekunem organizacyjnym i konsultantem naukowym sesji był dr Z. Taźbierski. Podczas sesji naukowej, organizowanej na Wydziale Humanistycznym WSP z okazji 60-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę (4 XII 1978) członkowie Studenckiego Koła Naukowego Historyków pod kierownictwem naukowym mgr. Z. Frasa wygłosili dwa referaty: Marek Wieczorkiewicz, *Inteligencja polska w dwudziestoleciu międzywojennym*; Cezary Nałęcz, *Polska flota wojenna w II Rzeczypospolitej*. W lutym 1979 Studenckie Koło Naukowe Historyków pod kierunkiem opiekuna Koła zorganizowało sesję popularną nt.: *Historia — Tradycja — Współczesność*. Referaty na niej wygłosili: Dorota Tomaszek, *O potrzebie znajomości historii*; Elżbieta Michalska, *Historia a tradycja*; Marek Wieczorkiewicz, *Historia a prawda*; Krzysztof Narajczyk, *Historia a świadomość*. W końcu kwietnia 1980 roku Dorota Tomaszek wystąpiła z referatem w Studenckim Kole Naukowym w Krakowie, zaś w maju na sympozjum w Olsztynie.

Studentów zachęca się także do brania udziału w spotkaniach naukowych, organizowanych przez Muzeum Warmii i Mazur, Oddział Olsztyński PTH i OBN im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie.

Praca wychowawcza ze studentami Zakładu stanowi, zresztą zgodnie z zaleceniami władz nadrzędnych, doceniane ogniwo kojarzenia metod oddziaływań dydaktyczno-naukowych z inspirowaniem, umacnianiem właściwych postaw moralno-społecznych wśród studentów. Docenianie rangi pracy wychowawczej z młodzieżą znajduje odzwierciedlenie zarówno w szczegółowych planach Zakładu, jak i w działalności jego pracowników naukowo-dydaktycznych. Szczególnie odpowiedzialna rola przypada tutaj opiekunowi kierunku⁷, którym od 1977 roku jest dr Z. Taźbierski.

Pracę wychowawczą wspomaga także działalność Koła Historycznego Studium Wiedzy, funkcjonującego pod kierunkiem opiekuna od 1975 roku; służy jej także organizowanie spotkań z młodzieżą dla rozwiązywania dosłownie wszystkich trudnych czy ważnych kwestii na zasadzie wzajemnej współpracy kadry ze studentami.

Ogólnie rzecz biorąc, skutki tych oddziaływań na studentów kierunku historii są wcale zadowalające. Odzwierciedleniem tego jest chociażby znaczna aktywność studentów-historyków w pracach ogniwna SZSP.

⁷ Do początków 1977 r. funkcje opiekunów roczników, oddzielnie dla studiów stacjonarnych i zaocznych, pełnili poszczególni pracownicy Zakładu. Od 1977 r. z inicjatywy rektora WSP, prof. dr. Juliusza Popowicza, wprowadzono funkcję opiekuna kierunku. Znajduje ona obecnie uznanie wśród studentów i pracowników.

Rękojmą powodzenia w rozwiązywaniu nawet trudnych spraw wychowawczych wydają się być: wspólny front wychowawczy ze strony nauczycieli akademickich, zyczliwość wobec studenckich problemów, stanowczość w egzekwowaniu od nich zadań, dawanie priorytetu obowiązkom studenckim nad ich uprawnieniami, nagradzanie a nie system kar, wreszcie w dobrze pojętej idei współpartnerstwa kultywowanie wzorów dobrej roboty.

ANEKS 1

Bibliografia opublikowanych prac naukowych pracowników etatowych Zakładu Historii WSP — Olsztyn za okres od roku akademickiego 1973/74 do końca kwietnia 1980 r.

1. Doc. dr S. Szostakowski:

- *Warmia i Mazury w stuleciu niewoli (1772—1870)*, Warmia i Mazury, 1973, nr 12, ss. 4—5, 22, 1974, nr 1, ss. 4—5, 28, 31.
- *Z kart Wielkiej Emigracji. Prasa obozu arystokratyczno-konserwatywnego w latach 1832—1848*, Olsztyn 1974, ss. 297.
- *Na barykadach wolności. Z dziejów walk o wolność naszą i waszą (1832—1856)*, Warszawa 1976.
- *O dalszą integrację historyków*, Warmia i Mazury, 1977, nr 5, ss. 17—18.
- *Franciszek Gorzkowski, ok. 1760—1830, Warmiak w służbie insurekcji*, Olsztyn 1977, Pojezierze, ss. 122.
- *Szymon Konarski w Prusach Wschodnich*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1977, nr 3—4, ss. 327—338.

2. Doc. dr hab. T. M. Gelewski:

- *Wyrok komandora*, Tygodnik Morski, 1974, nr 40.
- *Koniec niemieckiego korsarza, Żołnierz Polski*, 1974, nr 40.
- *Zbrodnicza obojętność*, Tygodnik Morski, 1974, nr 49.
- *Jeszcze o zagacie Scapa Flow*, Morze, 1975, nr 9.
- *Zbrodnie wojenne na morzu w drugiej wojnie światowej*, Gdańsk 1976, ss. 440.
- *Prawna i faktyczna sytuacja statków rybackich w wojnie morskiej*, Przegląd Morski, 1976, nr 7—8, ss. 80—89.
- (wspólnie z Tadeuszem Koneckim), *Dwugłos o działaniach radzieckiej Floty Północnej w wojnie niemiecko-radzieckiej w latach 1941—1945*, Wojskowy Przegląd Historyczny, 1976, nr 4, ss. 390—394.
- *Wyrok norymberski — zarys analizy w 30 lat po ogłoszeniu*, Przegląd Stosunków Międzynarodowych, 1977, nr 1, ss. 35—54.
- *Rec.: Alfons Kłafkowski, Układ Polska — NRF z 7 grudnia 1970. Podstawy interpretacji w świetle prawa międzynarodowego*, Państwo i Prawo, 1977, nr 1, ss. 35—54.
- *Tajemnica kradzieży klejnotów koronnych z Tower w 1671 r. czyli zbrodnia nagrodzona*, Mówią Wieki, 1978, nr 3.
- *Norymberga — nadal otwarty rozdział historii. W 30 rocznicę Wyroku Międzynarodowego Trybunału Norymberskiego*. Ministerstwo Sprawiedliwości, Główna Komisja Badania Zbrodni Hitlerowskich w Polsce, Głos w dyskusji, Warszawa 1977, ss. 396—398.
- *Dziecko a wojna — zarys historyczno-prawny*, w: *Świat w oczach dziecka. Materiały z sesji naukowej 5—7 marca 1979*, Olsztyn 1979.
- *Wojna a dziecko na przestrzeni wieków — szczególny aspekt stosunków międzynarodowych*, Przegląd Stosunków Międzynarodowych, 1979, nr 5.
- *Rec.: Jacek M. Krawczyński, Zagadnienie terroryzmu w świetle prawa międzynarodowego*. Praca doktorska na Wydziale Prawa i Administracji UMK w Toruniu, 1979, Promotor prof. dr hab. Janusz Gilas.

3. Dr Z. Taźbierski:

- *Rec.: Aleksander Batowski, Dziennik wypadków 1848 roku*, Wrocław 1974, Mówią Wieki, 1975, nr 9, s. 37.

- *Wielka Brytania wobec spraw polskich w dobie rozbiorów i wojen napoleońskich (do 1807 roku)*, Olsztyn 1977, ss. 404.
 - *Uwagi o kontaktach handlowych Anglii z Polską od XV do XVIII wieku w świetle literatury brytyjskiej*, Rocznik Gdański, 1978, t. 38, z. 1, ss. 76—96.
 - Rec.: *Szkice krakowskich historyków z dziejów najnowszych Polski*, Wiadomości Historyczne, 1979, nr 6, ss. 285—287.
4. Dr M. Szostakowska:
- *Pierwsze muzeum mazurskie*, Warmia i Mazury, 1975, nr 8, ss. 14—15.
 - *Instytut Mazurski — geneza i rozwój*, Warmia i Mazury, 1975, nr 11, ss. 16—16; 1976, nr 1, ss. 7—8; nr 2, ss. 18—20.
 - *Zastużona kobieta polska Emilia Sukertowa-Biedrawina*, Mówią Wieki, 1976, nr 1, ss. 28—29.
 - Rec.: A. Chojnowski, *Związek Mazurów w Działdowie (1825—1939)*, Przegląd Historyczny, 1975, t. 66, z. 2, ss. 217—236; Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1976, nr 1, ss. 128—130.
 - *Emilia Sukertowa-Biedrawina 1887—1970. Zarys biograficzny*, Olsztyn 1978, ss. 240.
5. Dr T. Brzeczkowski:
- *Państwo krzyżackie w Prusach na drodze do księstwa stanowego*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1978, nr 3, ss. 441—454.
6. Dr J. Sliwiński:
- *Film na lekcjach historii*, Nowa Szkoła, 1976, nr 1.
 - *Początki miasta Lubawy*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1976, nr 2, ss. 147—163.
 - *Problemy sprawdzian w nauczaniu historii*, Wiadomości Historyczne, 1977, nr 5/6.
 - *Folklór okolic Lubawy*, Warmia i Mazury, 1979, nr 1.
7. Dr J. Bagiński:
- Rec.: Piotr Sipowicz, *Efektywność dydaktyczna telewizyjnych lekcji szkolnych WSP w Bydgoszczy*, 1975, Wiadomości Historyczne, 1978, nr 6, ss. 297—298.
8. Mgr Z. Fras:
- *Florian Ziemiałkowski wobec zagadnień narodowych na Śląsku*, Sobótka, 1980.
9. Mgr R. Marchwiński:
- Rec.: *Georgii Ticitii ad Martinum Cromerum epistulae (a. 1554—1585). Ex hbris manu scriptis collegii edidit Georgius Axer*, Wrocław 1975, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1976, nr 4, ss. 573—577.
 - Rec.: *Marcin Kromer, Historia prawdziwa o przygodzie radosnej księżęcia fińskiego Jana i królowy polskiej Katarzyny*, oprac. Janusz Małek, Olsztyn 1974, Zapiski Historyczne, 1976, z. 4, ss. 153—155.
 - *Marcin Kromer, Polska czyli o położeniu, ludności, obyczajach, urzędach i sprawach publicznych Królestwa Polskiego księgi dwie*. Przekład Stefana Kazikowskiego. Wstęp i opracowanie..., Olsztyn 1977, ss. 223.
10. Mgr B. Łukaszewicz:
- Rec.: *Leksykon Polactwa w Niemczech*, Warszawa 1973, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1974, nr 1, ss. 92—96.
 - Rec.: *Polonia typographica saeculi sedecimi*, Wrocław 1974, z. 8, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1973 (druk 1974), nr 4, ss. 535—537.
 - *W czterysta pięćdziesiąt rocznicę holdu pruskiego*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1975, nr 4, ss. 545—546.
 - Rec.: *Studia Warmińskie*, t. 10, 1973, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1975, nr 4, ss. 529—530.
 - *Nakład „Mazura” szczyecińskiego w latach 1906—1914*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1976, nr 1, ss. 51—59.
 - Rec.: *Rocznik Olsztyński*, t. 11, 1975, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1976, nr 2, ss. 267—272.
 - Rec.: *Bohdan Koziello-Poklewski, Rozmiary przymusowego zatrudnienia obywateli polskich w gospodarce Prus Wschodnich w latach 1939—1944*, w: *Studia nad faszyzmem i zbrodniami hitlerowskimi II*, Warszawa 1975, ss. 45—74, Acta Universitatis Wratislaviensis No 281, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1976, nr 3, ss. 442—443.
 - *Zo znakiem „P”. Relacje i wspomnienia robotników przymusowych i jeńców wojennych w Prusach Wschodnich*. Wybór i opracowanie B. Koziello-Poklewski, B. Łukaszewicz, Olsztyn 1977.

11. Dr S. Łaniec:
— *Konspiracja i czyn zbrojny kolejarzy w powstaniu styczniowym*. Wydawnictwo WSP w Olsztynie, Olsztyn 1978, ss. 87.
— *Walki klasowe i życie polityczne kolejarzy Królestwa Polskiego w latach 1878—1914*, Warszawa 1979.
12. Mgr J. Przeracki:
— *Parafia dobromiejska i jej ludność w świetle spisu z 1895 roku*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1976, nr 2, ss. 241—257.
— *Plebs Nowego Miasta Torunia w latach 1358—1410 w świetle ksiąg proskrybowanych*, Acta Universitatis Nicolai Copernici, Historia XI — Nauki Hum.-Spol. 1977, z. 74, ss. 5—20.
— *Statut cechu szewców Nowego Miasta Braniewa z 1421 roku*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1977, nr 3—4, ss. 337—348.
— Rec.: *Elbinger Stadtbuch*. Bd. 1, 1330—1380 (1393), hrsg. von Hans W. Hoppe, Osnabrück 1976, Komunikaty Mazursko-Warmińskie, 1977, nr 3—4, ss. 495—503.
— Rec.: *Zbigniew Nowak, Początki sztuki drukarskiej na Pomorzu w XVI w.*, Gdańsk 1976, Komunikaty Mazursko-Warmińskie 1977, nr 3—4, ss. 503—506.

ANEKS 2

Wykaz absolwentów — magistrów historii o specjalności nauczycielskiej WSP w Olsztynie za lata od 1976 do końca kwietnia 1980 (w układzie alfabetycznym i z podziałem na studia stacjonarne oraz zoczne).

Skróty: p — promotor, r. — recenzent, M.S. — adiunkt dr Małgorzata Szostakowska, S.S. — doc. dr Stanisław Szostakowski, Z.T. — adiunkt dr Zdzisław Taźbierski, T.B. — adiunkt dr Tadeusz Brzeczowski, J.S. — adiunkt dr Józef Śliwiński, J.B. — adiunkt dr Józef Bagiński, S.E. — adiunkt dr Stanisław Łaniec, E.W. — doc. dr Edmund Wojnowski, R.M. — starszy asystent mgr Roman Marchwiński, E.P. — dr Edmund Pokojski, T.M.G. — doc. dr hab. Tadeusz Maria Gelewski, (ind.) — studia indywidualne.

STUDIA STACJONARNE

1. BARANOWICZ Anna, „Wiadomości Bartoszyckie” jako przykład gazety lokalnej (1956—1960); p. M.S., r. S.S., rok ukończenia 1979.
2. BARTKOWICZ Wojciech, Okoliczności towarzyszące likwidacji polskich placówek dyplomatycznych w latach 1792—1795; p. Z.T., r. M.S., 1978.
3. BOGACKA Joanna, Polityka zagraniczna króla Kazimierza Jagiellończyka w latach 1486—1492; p. T.B., r. J.S., 1979.
4. BRAMBORSKA Małgorzata, Warmia w wojnie trzynastoletniej, p. T.B., r. J.B., 1978.
5. BUCZKOWSKA Barbara, Przy stole podczas przyjmowania obcych przedstawicieli dyplomatycznych (XVI—XVIII w.) — w *Światle źródła*; p. Z.T., r. M.S., 1978.
6. CHMIELIŃSKI Bogdan, Koszty utrzymania polskich posłów i wysłanników politycznych za granicą w latach 1648—1696; p. Z.T., r. T.B., 1978.
7. CHODKOWSKI Stanisław, Stosunki polsko-litewskie w XIV wieku; p. T.B., r. J.S., 1979.
8. CIECHANOWSKA Mirosława, Działalność ideowo-wychowawcza organizacji młodzieżowych na Warmii i Mazurach w latach 1945—1948; p. S.E., r. E.W., 1977.
9. DĄBROWSKA Krystyna, Geneza sejmiku polskiego w XIV—XV wieku; p. T.B., r. R.M., 1977.
10. DEKA Edward, Działalność Okręgowego Oddziału Państwowego Urzędu Repatriacyjnego w Olsztynie (Repatriacja ludności polskiej z ZSRR na teren województwa olsztyńskiego); p. S.E., r. E.P., 1977.
11. DEBIŃSKI Dariusz, Rola hetmanów w Rzeczypospolitej w XVI i XVII wieku; p. Z.T., r. S.E., 1978, dyplom z wyróżnieniem.
12. DYMAREK Krystyna, Próba oceny państwa krzyżackiego w XIII i XIV wieku; p. T.B., r. J.S., 1978.
13. GOŁĘBIEWSKA Lucyna, Leszczyński „Przyjaciel Ludu” w latach 1834—1839, p. S.S., r. T.M.G., 1978, dyplom z wyróżnieniem.
14. GORSKI Leszek, Ceremoniał przyjęcia obcego dyplomaty w Polsce w XVI—XVIII wieku, p. Z.T., r. J.B., 1980.
15. GROMNIAK Wojciech, Działalność Konsulatu RP w Kwidzynie, p. M.S., r. J.B., 1978.

16. GUMOWSKI Janusz, *Polska sztuka wojenna w XV wieku*; p. T.B., r. J.S., 1978.
17. HRYDZIUSZKO Stefan, *Stosunki społeczno-gospodarcze w komornictwie olsztyńskim w latach 1517—1656*; p. J.B., r. S.S., 1977.
18. JABŁOŃSKA Maria, *Rola polityczna możnowładztwa polskiego w XV wieku*; p. T.B., r. R.M., 1977.
19. JAMROZIK Danuta, *Zmiany w zakresie władzy królewskiej w XV wieku*; p. T.B., r. R.M., 1977.
20. JANKOWSKA Lilia, *Antoni Augustyn Deboli (1747—1810) w świetle korespondencji z królem Stanisławem Augustem*; p. Z.T., r. T.M.G., 1978.
21. JANKOWSKA Mirosława Maria, *Kształtowanie się władzy ludowej w powiecie mławskim w latach 1945—1947*; p. M.S., r. J.B., 1979.
22. JARUCHOWSKI Andrzej, *Stosunki polsko-litewskie w XV wieku*; p. T.B., r. Z.T., 1978.
23. JAWORSKI Marian, *Monarchia polska a Prusy Królewskie w drugiej połowie XV wieku*; p. T.B., r. J.S., 1979.
24. JĘDREJ (HOŁUBOWICZ) Jadwiga, *Szkolnictwo miasta Olsztyna w latach 1945—1948*; p. S.S., r. M.S., 1978.
25. JĘDREJ Roman, *Współpraca działaczy „Wielkiego Proletariatu” z organizacją rewolucyjną Woia Ludu*; p. S.Ł., r. S.S., 1977
26. JOŹWIĄK Grażyna, *Czasopismo „Bard Nadwiślański” nad brzegami Duransy i Rodanu*; p. S.S., r. T.M.G., 1978.
27. KASJAN Danuta, *Działalność konspiracyjna i społeczno-polityczna Bronisława Szwarcego w latach 1815—1862*; p. S.Ł., r. S.S., 1977.
28. KŁOSIŃSKI Bogusław, *Działalność polskiej placówki konsularnej w Królewcu w latach 1920—1939*; p. M.S., r. J.B., 1979.
29. KORZENIOWSKA (MAZUREK) Bronisława, *Działalność społeczno-polityczna Ludwika Oborskiego na emigracji*; p. S.S., r. Z.T., 1977.
30. KRAUZA (STABRAWA) Mirosława, *Podbój Prus przez Krzyżaków w XIII wieku*; p. T.B., r. J.S., 1979.
31. KRĘPUŁA Ryszard, *Stosunki polsko-krzyżackie za czasów Władysława Jagiełły*; p. T.B., r. J.S., 1978.
32. KRUČKO Krystyna, *Zorganizowany ruch polski na Warmii i Mazurach na przełomie XIX i XX wieku oraz jego rola w kształtowaniu świadomości narodowej Mazurów i Warmiaków*; p. S.S., r. M.S., 1979.
33. KRUK Barbara, *Działalność społeczno-polityczna Jana Liszewskiego*; p. S.S., r. J.B., 1979.
34. KUBASZEK Maria, *Prasa polska i kalendarze na Warmii i Mazurach w drugiej połowie XIX wieku*; p. S.S., r. J.B., 1979.
35. KUŹNIEWSKI Bogumił, *Stosunki społeczno-gospodarcze w komornictwie olsztyńskim w latach 1656—1772*; p. J.B., r. S.S., 1977, dyplom z wyróżnieniem.
36. LECH Zdzisław, *Praca narodowo-uświadamiąca wśród Mazurów działadowskich*; p. M.S., r. S.S., 1979.
37. ŁAZOWSKA Stefania, *Obraz kraju na łamach „Kroniki Emigracji Polskiej”*; p. S.S., r. T.M.G., 1978.
38. ŁUSZCZ Tadeusz, *Rozwój sieci handlowej Olsztyna w latach 1945—1949*; p. S.Ł., r. E.P., 1977.
39. MAŁEC Ireneusz, *Geneza i działalność ZBoWiD w województwie olsztyńskim w latach 1949—1978*; p. M.S., r. J.B., 1979.
40. MAREK (ŁASKO) Ewa, *Wojciech Kętrzyński jako popularyzator kwestii mazurskiej w Polsce*; p. S.S., r. M.S., 1979.
41. MIERZEJEWSKA Barbara, *Rozwój systemu świadczeń podatkowych w Polsce średniowiecznej*; p. T.B., r. J.S., 1978.
42. MIERZEJEWSKA (BORKOWSKA) Grażyna, *Geneza i działalność Instytutu Mazurskiego w latach 1945—1953*; p. M.S., r. S.S., 1979.
43. MIERZEJEWSKI Tadeusz, *Redaktor Kazimierz Jaroszyk*; p. M.S., r. S.S., 1979.
44. MILKIEWICZ Maria, *Polski Związek Zachodni na Warmii i Mazurach w latach 1945—1950*; p. S.Ł., r. E.P., 1977.
45. MISŁO Eugeniusz, *Działalność Wojewódzkiego Urzędu Informacji i Propagandy w Olsztynie w latach 1945—1947*; p. S.Ł., r. E.P., 1977.
46. MUSZYŃSKA Krystyna, *Odgłosy Powstania Styczniowego w Prusach Wschodnich*; p. S.S., r. T.M.G., 1978.
47. NEUMANN Kazimierz, *Polska placówka konsularna w Elku w latach 1922—1939*; p. M.S., r. S.S., 1979.
48. NIKSA Ryszard, *Rola kanclerzy i podkanclerzy w ekspedowaniu postów za granicę na przełomie XVII/XVIII i w XVIII w.*; p. Z.T., r. T.B., 1978.
49. OBIDZIŃSKA Bożena, *Mazurska Partia Ludowa (1896—1914)*; p. S.S., r. M.S., 1978.
50. OKOŃSKI Grzegorz, *Powszechna organizacja „Służba Polsce” na Warmii i Mazurach*; p. S.Ł., r. E.P., 1977, dyplom z wyróżnieniem.
51. OTREMBZA Waldemar, *Stosunki społeczno-gospodarcze w komornictwie orneckim w latach 1656—1772*; p. J.B., r. S.S., 1978.
52. PRZYBYSZ Grażyna, *Działalność PPR w Olsztynie w latach 1945—1948*; p. S.S., r. Z.T., 1978.
53. PRZYTOCKA Maria, *Najazdy ludów i panowanie obce w Starożytnym Egipcie do epoki Ptolomeusza*; p. T.M.G., r. S.S., 1978.
54. PUSLECKA (MROCZYŃSKA) Bogusława, *Warmia na sejmach Rzeczypospolitej w latach 1600—1772*; p. S.S., r. J.B., 1977.
55. RESZEL Małgorzata, *Paweł Działyński*

- ski przed obliczem królowej angielskiej w 1597 roku; p. Z.T., r. M.S., 1978.
56. SENKOWSKA Aleksandra, Działalność społeczno-polityczna Jana Bartkowskiego (1811—1893); p. S.S., r. T.M.G., 1978.
57. SIEMAK Zbigniew, Stęć osadnicza i parafialna oraz rozmieszczenie własności ziemskiej w komornictwie pnieńzierniskim w latach 1583—1626; p. J.B., r. S.S., 1977.
58. SIERZPUTOWSKI Zenon, Franciszek Bukaty w świetle jego korespondencji z Królem Stanisławem Augustem Poniatowskim; p. Z.T., r. T.B., 1973.
59. SIWCZAK Ewa, Ordynacje wyborcze biskupów w XVIII wieku; p. S.S., r. J.B., 1977.
60. SŁOBODZIŃSKA Barbara, Z działalności kanclerzy i podkanclerzy polskich do lat siedemdziesiątych XVI wieku; p. Z.T., r. S.S., 1978.
61. SKROBUTAN Stanisław, Mazurzy i Warmiacy — profesorowie Uniwersytetu Warszawskiego (1818—1831); p. S.S., r. T.M.G., 1978.
62. SKRZYŃECKA Grażyna, Wysiłek militarny i finansowy Polski w wojnie trzydziestoletniej; p. T.B., r. R.M., 1977.
63. SKWIRUT Grażyna, Poczytność literatury polskiej na Warmii i Mazurach w drugiej połowie XIX w. i w pierwszych dziesięcioleciach lat XX wieku; p. S.S., r. T.M.G., 1979.
64. SOKOŁOWSKA Danuta, Prasa warszawska w dobie powstania kościuszkowskiego; p. S.S., r. Z.T., 1978.
65. STRZYŻEWSKA Małgorzata, Życie polityczne, społeczno-gospodarcze i kulturalne województwa olsztyńskiego w latach 1945—1947 w świetle „Głosu Ziemi” i „Wiadomości Mazurskich”; p. M.S., r. S.S., 1979.
68. SUCHOWIECKI Adam, Spółdzielczość województwa olsztyńskiego w latach 1945—1948; p. S.L., r. E.P., 1977.
67. SYBILSKA Wiesława, Działalność społeczno-polityczna Jana Baczewskiego w latach 1918—1933; p. S.S., r. M.S., 1978.
68. SYLWESTERZAK Teresa, Uczestnicy walk narodowowyzwoleńczych w Prusach Wschodnich w latach 1833—1848; p. S.S., r. T.M.G., 1979.
69. SZMYT Andrzej, Przedsejmicy mieszkańcy Starożytnej Mezopotamii — kultura i cywilizacja; p. T.M.G., r. S.S., 1977, dyplom z wyróżnieniem.
70. SZOSTKO (KORWELIS) Maria, Germanizacja ludności polskiej w Prusach Wschodnich w pierwszej połowie XIX i na początku XX wieku; p. S.S., r. M.S., 1979.
71. TAŻBIERSKI Andrzej, Kalendarz dla Mazurów w latach 1924—1939; p. M.S., r. S.S., 1979, dyplom z wyróżnieniem.
72. TOMASZEWICZ Eugeniusz, Polityka wewnętrzna Kazimierza Jagiellończyka w Koronie; p. T.B., r. Z.T., 1978.
73. TOPOLNICKA Wiesława, Sytuacja międzynarodowa Polski w okresie wojny trzydziestoletniej 1454—1466; p. T.B., r. Z.T., 1978.
74. TRAWIŃSKA (SERDAKOWSKA) Barbara, Geniza i rozwój działalności sejmików ziemskich; p. T.B., r. R.M., 1977.
75. WISIŃSKA Maria, Polityczna rola duchowieństwa w Polsce w XV wieku; p. T.B., r. R.M., 1977.
76. ZABŁOTNA Jolanta, Rola instrukcji poselskich na sejm walny w polskim parlamentarzmie XVI wieku; p. Z.T., r. J.B., 1979.
77. ZALEWSKA (MAKAROWSKA) Marianna, Wzrost opozycji antykrzyżackiej w Prusach w latach 1412—1454; p. T.B., r. J.S., 1979.
78. ZALEWSKI Jan, Polityka zagraniczna Polski w końcu XIV i na początku XV wieku; p. T.B., r. J.S., 1979.
79. ZIENKIEWICZ Anna, Karne obozy pracy na Warmii i Mazurach w latach 1939—1945; p. M.S., r. T.M.G., 1979.

STUDIA ZAOCZNE WRAZ Z TOKIEM STUDIÓW INDYWIDUALNYCH

1. ADAMOWICZ Irena, Historyczne okoliczności abdykacji Stanisława Augusta; p. Z.T., r. S.S., 1977.
2. BADER Mieczysław, Brytyjskie zainteresowania handlowe Gdańskiem, Elblągiem i Torunem w XVI wieku; p. Z.T., r. T.M.G., 1978.
3. BANACH Stanisław, Losy mieszkańców Warmii w XVIII wieku i ich kontakty z Rzeczpospolitą (do 1772 r.); p. Z.T., r. S.S., 1977, dyplom z wyróżnieniem (ind.).
4. BIENKOWSKI Aleksander, Przyczyny i skutki istotnych różnic między Spartą a Atenami; p. T.M.G., r. Z.T., 1978 (ind.).
5. BŁOCH Teodor, Brytyjskie zainteresowania handlowe Gdańskiem, Elblągiem i Torunem w XVIII wieku; p. Z.T., r. S.S., 1978.
6. BOGUSŁAWSKA-SAJDAK Barbara, Życie kraju na łamach „Dziennika Narodowego” w latach 1841—1848; p. S.S., r. T.M.G., 1979 (ind.).
7. BOJSKA Barbara, Miasto i mieszczanństwo gdańskie w świetle pamiętnika Karola Ogiera; p. J.B., r. S.S., 1977.
8. BORKOWSKI Andrzej, Sprawy Prus Wschodnich w prasie Wielkiej Emigracji; p. S.S., r. M.S., 1978 (ind.).
9. BROWARSKI Kazimierz, Brytyjskie zainteresowania handlowe Gdańskiem, Elblągiem i Torunem w XVII wieku; p. Z.T., r. S.S., 1978.
10. BUŁAWSKA-SKABARA Halina, Kul-

tura Starożytnego Egiptu w okresie Starego Państwa; p. T.M.G., r. S.S., 1978.

11. BULKOWSKA Jadwiga, *Hegemonizm Macedonii w Grecji*; p. T.M.G., r. S.S., 1977.

12. BURNIEWICZ Józef, *Funkcje dydaktyczne karykatury historycznej*; p. M.S., r. J.B., 1978.

13. CHADZYŃSKI Jerzy, *Powstanie i działalność PPR w powiecie działdowskim w latach 1945—1948*; p. S.S., r. M.S., 1978.

14. CHODOREK Maria Teresa, *Sztuka Grecji klasycznej — zarys rozwoju*; p. T.M.G., r. S.S., 1979.

15. CIESIELSKI Wojciech, *Księgozbiory warmińskie w świetle wizytacji z lat 1565—1598*; p. J.B., r. S.S., 1977.

16. CYBRUCH Stanisław, *Zegluga i handel morski w starożytności*; p. T.M.G., r. S.S., 1979.

17. CYGLICKI Aleksander, *Misja Michała Kleofasa Ogińskiego w Londynie w końcu XVIII wieku*; p. Z.T., r. M.S., 1978.

18. Czarnačka Irena, *Ziemia lubawska w okresie wojny trzynastoletniej*; p. J.S., r. T.B., 1979.

19. DĄBROWSKI Tadeusz, *Rok 1807 w Prusach Wschodnich*; p. S.S., r. J.B., 1978.

20. DOMASZCZYŃSKI Henryk, *Oświata i kultura polska na Warmii w okresie plebiscytu*; p. S.S., r. Z.T., 1977.

21. DOMIAN Janina, *Działalność agentury Prus Wschodnich w powstaniu styczniowym*; p. S.S., r. M.S., 1979.

22. DOWEJKO Jan, *Pomorzanie w „Polskim słowniku biograficznym” w latach 1454—1772*; p. J.B., r. S.S., 1977.

23. FAL Olga, *Roľnictwo i hodowla w starożytności*; p. T.M.G., r. S.S., 1980.

24. FERENC Jan Grzegorz, *Struktura społeczno-gospodarcza chłopów w ekonomii malborskiej w latach 1661—1711*; p. J.B., r. S.S., 1977.

25. FIL Janina, *Struktura chłopów w ekonomii malborskiej w latach 1510—1650*; p. J.B., r. S.S., 1977.

26. GAJEWNIAK Ludmiła Eucja, *Wkład Tadeusza Kościuszki w walkę Polaków o wolność w latach 1799—1806*; p. Z.T., r. S.S., 1977.

27. GAJLEWICZ Józefa, *Osadnictwo brytyjskie w Rzeczypospolitej w XVI i na początku XVII wieku*; p. Z.T., r. S.S., 1977.

28. GBIORCZYK Sławia, *Działalność społeczno-polityczna Waleriana Pietkiewiczca*; p. S.S., r. T.M.G., 1979.

29. GRŚICKA (SZELUGA) Krystyna Agnieszka, *Kwestia incjatora i rozbitoru Polski w świetle źródeł*; p. Z.T., r. S.S., 1979.

30. GIERWEL Kazimiera, *Rozwój służby dyplomatycznej w Polsce za Stanisława Augusta*; p. Z.T., r. S.S., 1977.

31. GOŁOWICZ Aleksandra, *Konsulat Rzeczypospolitej Polskiej w Olsztynie w latach*

1920—1939

; p. M.S., r. S.S., 1978, *dypłom z wyróżnieniem*.

32. GRUDZIŃSKA Zofia, *Zabiegi matrymonialne Władysława IV*; p. Z.T., r. T.M.G., 1978.

33. GRYGIANIEC Wiktor, *Obraz kraju na łamach „Tygodnika Emigracji Polskiej”*; p. S.S., r. T.M.G., 1978.

34. GRZEGORCZYK Halina Barbara, *Początki i rozwój szkolnictwa w Lubawie do 1920 r.*; p. J.S., r. T.B., 1979.

35. GRZYB Maria, *Pomorze wobec plebiscytu na Warmii i Mazurach*; p. S.S., r. Z.T., 1977.

36. JABŁOŃSKI Jerzy, *Program księdza Piotra Ściegiennego i recepcje w polskiej myśli radykalnej XIX wieku*; p. S.S., r. J.B., 1979.

37. JAKIMIAK Hanna, *Towarzystwo Historyczno-Literackie w Paryżu*; p. S.S., r. M.S., 1979.

38. JANKOWSKI Roman Julian, *Polskie formacje wojskowe w Turcji (1849—1856)*; p. S.S., r. M.S., 1979.

39. JAROSZUK Teresa, *Rola stanu kapitańskiego w Starożytnym Egipcie*; p. T.M.G., r. S.S., 1978.

40. JASTRZĘBSKI Stanisław, *Przyczyny i skutki wielkiej kolonizacji greckiej*; p. T.M.G., r. S.S., 1979.

41. JEZIERSKA Teresa, *Przedstawiciele i formy organizacji polsko-saskiej dyplomatycznej (1697—1763)*; p. Z.T., r. T.M.G., 1977, *dypłom z wyróżnieniem*.

42. JOHANIEWICZ Helena, *Sposoby oddziaływania cystersów na społeczeństwo średniowiecznej Polski*; p. J.S., r. T.B., 1979.

43. JÓZEFOWICZ Romuald, *Pronapoleońska orientacja polityczna na ziemiach polskich zaboru pruskiego w latach 1806—1807*; p. Z.T., r. S.S., 1977.

44. KACZOROWSKA Czesława, *Zrywanie sejmów w Rzeczypospolitej — przejawem szlacheckiego pojmowania wolności (XVII—XVIII w.)*; p. Z.T., r. J.B., 1979.

45. KARBOWSKI Wacław, *Program cystersów w polityce ze szczególnym uwzględnieniem ziem polskich*; p. J.S., r. T.B., 1979.

46. KAWA Józef, *Sztuka wojenna państwa Staro- i Nowohetyckiego (Azja Mniejsza, Syryja-Palestyna)*; p. T.M.G., r. S.S., 1979.

47. KLENIEWSKA Barbara, *Problem przymusowej pracy jeńców wojennych na terenie Prus Wschodnich w okresie drugiej wojny światowej*; p. T.M.G., r. S.S., 1979.

48. KLIM Marzenna, *Ocena pronapoleońskich postaw Polaków w latach 1797—1807*; p. Z.T., r. S.S., 1977.

49. KOHLS Andrzej, *Struktura społeczno-gospodarcza ludności wiejskiej na Warmii w potowie XVII wieku*; p. J.B., r. S.S., 1977.

50. KOMAISZKO Jan, *Wpływ obcych dworów na elekcje królów polskich od Henry-*

- ka Walezego do Jana III Sobieskiego; p. Z.T., r. T.B., 1977.
51. KOPROWSKA Irena, Kontakty dyplomatyczne polsko-moskiewskie za dwóch ostatnich Jagiellonów; p. Z.T., r. T.M.G., 1978.
52. KOROWACKA Barbara Elżbieta, Warmiacy i Mazurzy w pracach nad rozwojem kultury polskiej w czasach Komisji Edukacji Narodowej; p. Z.T., r. S.S., 1979.
53. KOSIŃSKI Józefat, Miejsce Unii Lubelskiej w ukształtowaniu wielonarodowości Rzeczypospolitej; p. Z.T., r. S.S., 1977.
54. KOSK Antoni, Gustaw Leyding (1859—1971) — działacz polskiego ruchu ludowego na Mazurach; p. S.S., r. Z.T., 1977.
55. KOZŁOWSKI Eugeniusz, Persowie i ich państwo na podstawie przekazów Herodota; p. T.M.G., r. Z.T., 1978.
56. KRÓL Jan, Militarizm asyryjski — źródło klęski i upadku; p. T.M.G., r. T.B., 1979.
57. KUCIŃSKA Elżbieta Irena, Tragizm postaci Hannibala; p. T.M.G., r. S.S., 1978.
58. KUK Irena, Przyjaźń księcia Adama Jerzego Czartoryskiego z carem Aleksandrem I i jej polityczne następstwa; p. Z.T., r. T.B., 1977.
59. KUROWSKI Edmund, Stanisław Srokowski: — życie i twórczość (1872—1930); p. M.S., r. J.B., 1978.
60. ŁĄTKOWSKI Andrzej, Spoteczne podstały dyktatury Juliusza Cezara; p. T.M.G., r. Z.T., 1978.
61. ŁUKASIEWICZ Wanda, Sprawa królowej Bony w Polsce — studium krytyczne; p. Z.T., r. J.B., 1980.
62. ŁUKASZEWSKI Zdzisław, Wywiad wojskowy i gospodarczy w starożytności na tle zadań współczesnej służby wywiadowczej; p. T.M.G., r. S.S., 1978, dyplom z wyróżnieniem.
63. MACZUGA Genowefa, Gdańsk — Toruń — jako ośrodki życia umysłowego w latach 1553—1660; p. J.B., r. S.S., 1977.
64. MAJEWSKI Stanisław, Operacja wiślańsko-odrzańska Armii Radzieckiej i jej wpływ na proces wyzwolenia ziem polskich i ostateczne zwycięstwo nad Niemcami; p. T.M.G., r. S.S., 1979.
65. MAŁKOWSKI Czesław, Ideowo-polityczne oblicze akcji spiskowych Polaków w kraju (1796—1798); p. Z.T., r. S.S., 1977.
66. MARCINKOWSKA Marianna, Kulturotwórcza rola Etrusków; p. T.M.G., r. S.S., 1979.
67. MATUSZEWSKI Kazimierz, Osadnictwo i kształtowanie się terenowych organów władzy w powiecie Szczytno w latach 1945—1949; p. M.S., r. S.S., 1978.
68. MATZ Alicja, Daniel Hailes i jego starania o utrzymanie Ligi Państw Europejskich 1789—1792 r. przeciw Rosji; p. Z.T., r. T.M.G., 1978.
69. MICHAŚIEWICZ Jolanta Maria, Działalność społeczno-polityczna Jana Nepomucena Janowskiego na emigracji; p. S.S., r. T.M.G., 1979.
70. MILANOWSKA Maria, Rozwój szkolnictwa w Reszlu w okresie dwudziestolecia PRL; p. M.S., r. J.B., 1973.
71. MIŚCIGORSKI Henryk, Bataliony Chłopskie na ziemi mławskiej w latach 1940—1945; p. S.S., r. J.B., 1979.
72. NOWAK Kazimierz, Erich Koch — funkcjonariusz III Rzeszy; p. T.M.G., r. S.S., 1979.
73. NOWICKI Stefan, Eksterminacje ludności w byłym powiecie przasnyskim 1939—1945; p. S.S., r. J.B., 1979.
74. OJRZYŃSKA Anna, Polskość Warmii i Mazur końca XIX i początków XX wieku w świetle pamiętników działaczy; p. S.S., r. T.M.G., 1977.
75. ORKOWSKI Ryszard, Wpływ obcych dworów na elekcje Sasów w Polsce; p. Z.T., r. T.B., 1977.
76. ORZECZOWSKI Jerzy, Powstania niewolników w starożytności; p. T.M.G., r. S.S., 1979.
77. OSZCZUDŁOWSKA Anna, Polacy w kongresach II Międzynarodówki; p. S.S., r. Z.T., 1977, dyplom z wyróżnieniem.
78. PAPSZUN Teresa, Życie na dworze królewskim i szlacheckim oraz w miastach Rzeczypospolitej w świetle pamiętnika M. Norbek-Lettowa; p. J.B., r. S.S., 1977.
79. PIWOŃSKI Jan, Zbiory kultury materialnej na Pobrzeżu Warmińskim i Powiślu od XVI do końca XVIII wieku w Miynarach; p. Z.T., r. J.B., 1979.
80. POSKROBKO Iwona Maria, Działalność społeczno-polityczna Seweryna Pieniężnego — juniora; p. S.S., r. T.M.G., 1979.
81. POTASIAK Ryszard, Zakon cysterski w Polsce ze szczególnym uwzględnieniem jego roli politycznej; p. J.S., r. T.B., 1979.
82. POTĘGA Zofia, Piśmiennictwo cystersów w średniowiecznej Polsce od XII do połowy XV wieku; p. J.S., r. T.B., 1979.
83. PREJS Julian, Obóz jeniecki w Stabławkach w latach 1939—1945; p. M.S., r. J.B., 1978 (ind.).
84. REGUŁA Aleksandra, Kontakty dyplomatyczne polsko-moskiewskie za Jana III Sobieskiego; p. Z.T., r. T.M.G., 1978.
85. REJNIAK Urszula, Celtowie w basenie Morza Śródziemnego; p. T.M.G., r. M.S., 1979.
86. ROJEK Halina, William Gardiner — przyjaciel Polski; p. Z.T., r. T.M.G., 1978.
87. ROMANOWSKA Lucyna, Spoleczeństwo Prus Królewskich w świetle pamiętnika Józefa Wybickiego; p. J.B., r. S.S., 1977.
88. RUTKOWSKI Jerzy, Działalność społeczno-polityczna Juliana Łukaszeńskiego; p. S.S., r. J.B., 1979.
89. SASIN Teresa, Refleksje na temat ucieczki króla Henryka Walezego — próba kry-

- tycznej analizy źródeł; p. Z.T., r. J.B., 1980.
90. SAWICKI Stanisław, Walka Włodzimierza Ilijicza Lenina o utworzenie III Międzynarodówki Komunistycznej; p. S.S., r. S.Ł., 1977.
91. SIERAKOWSKI Władysław, Prusy Wschodnie w drugiej wojnie światowej; p. T.M.G., r. S.S., 1979, dyplom z wyróżnieniem.
92. SIWIK Stanisław, Spisek polski w Prusach Zachodnich i Wschodnich w latach 1845—1846; p. S.S., r. Z.T., 1977 (ind.).
93. SMOLIŃSKA Alina, Religia Mezopotamii, Azji Mniejszej i Syrio-Palestyny; p. T.M.G., r. S.S., 1977.
94. SOŁOCHEWICZ Krystyna, Żołnierze polscy w Prusach Wschodnich i na Pomorzu Gdańskim po upadku powstania listopadowego; p. S.S., r. M.S., 1977 (ind.).
95. SOSNOWKA Maria, Przemiany społeczno-prawnej pozycji niewolników w Starożytnej Mezopotamii; p. T.M.G., r. S.S., 1978.
96. SPYCHAŁA Barbara, Koncepcje społeczno-polityczne Joachima Lelewela; p. S.S., r. Z.T., 1977.
97. STASIUŁEWICZ Zofia, Stanisław August Poniatowski — mecenas sztuki i nauki; p. Z.T., r. S.S., 1977, dyplom z wyróżnieniem.
98. SZULC Edmund, Odbicie reform oświatowych Komisji Edukacji Narodowej w szkolnictwie PRL; p. Z.T., r. T.B., 1977.
99. SZYMCZAK Jan, Próby poszerzenia powstania kościuszkowskiego 1794 r. na Prusy Wschodnie; p. S.S., r. Z.T., 1977 (ind.).
100. ŚNICZEWSKA Halina, Polityczne podłoże wybuchu drugiej wojny światowej; p. T.M.G., r. S.S., 1979.
101. ŚWIST Franciszek, Układ w Ryńsku i jego znaczenie; p. J.B., r. S.S., 1977, dyplom z wyróżnieniem.
102. TROJANOWSKI Aleksander, Struktura społeczno-gospodarcza ludności wiejskiej w królestwach wójewództwa pomorskiego w połowie XVII wieku; p. J.B., r. S.S., 1977.
103. TRUSZKOWSKA Maria Elżbieta, Przyniety i przebieg wojen domowych w Rzymie w okresie republikańskim; p. T.M.G., r. S.S., 1978.
104. WALASZCZYK Jadwiga, Igrzyska i olimpiady integrujące greckie polisy; p. T.M.G., r. S.S., 1978.
105. WAROT Teresa, Monografia „Orta Białego” w latach 1839—1848; p. S.S., r. T.M.G., 1979.
106. WINDAK Genowefa, Osadnictwo i kształtowanie się władzy ludowej w powiecie bartoszyckim w latach 1945—1949; p. M.S., r. S.S., 1978.
107. WIŚNIEWSKI Alfons, Wpływ stosunków politycznych, społecznych i gospodarczych na kształtowanie się systemu wychowawczego w państwach starożytnych Międzyrzeczna i rejonu Morza Śródziemnego; p. T.M.G., r. S.S., 1977, dyplom z wyróżnieniem (ind.).
108. WITKOWSKI Mirosław, Osadnictwo i kształtowanie się terenowych organów władzy ludowej w powiecie Nidzica w latach 1945—1949; p. M.S., r. S.S., 1978.
109. WOZNICKA Alicja, Wybitni ministrowie angielscy za panowania Stuartów (1603—1688); p. Z.T., r. S.S., 1978.
110. WRÓBLEWSKI Antoni, Bank Ludowy w Olsztynie na tle życia gospodarczego Warmii i Mazur 1911—1939; p. M.S., r. S.S., 1978.
111. WTULICH Zygmunt, Obraz Mazur w świetle „Gazety Ludowej” (1896—1902); p. S.S., r. T.M.G., 1977, dyplom z wyróżnieniem (ind.).
112. ZALEWSKI Zygmunt, Rozbójnictwo morskie w starożytności; p. T.M.G., r. S.S., 1978.
113. ZANIEWSKA Sabina, Aleksander Macedoński i jego koncepcja uniwersalistycznej monarchii; p. T.M.G., r. S.S., 1978.
114. ZBRZEŻNY Józef, Angielscy dyplomaci w Polsce za Stanisława Augusta: T. Wroughton, J. Dalrymple, Ch. Whitworth; p. Z.T., r. J.B., 1980.
115. ZERA Krystyna, Wojna trojańska w świetle Homera i badań naukowych; p. T.M.G., r. S.S., 1977, dyplom z wyróżnieniem.
116. ZIELIŃSKI Janusz, Dobre Miasto jako ważny ośrodek przemysłowy w woj. olsztyńskim kształtujący się w latach 1945—1970; p. M.S., r. J.B., 1978.
117. ZUBRYCKA (KRZYŻANOWSKA) Halina, Przemiany w wierzeniach o panteonie bogów greckich (zarys); p. T.M.G., r. S.S., 1978.
118. ZYSKOWSKA Krystyna, Wielka własność cysterska w średniowiecznej Polsce i jej wpływ na przemiany ideologiczne państwa; p. J.S., r. T.B., 1979.